

2001. gada Konvencija par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību

Parīzē, 2001. gada 2. novembrī

Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālā konference, kuras 31. sesija notika no 2001. gada 15. oktobra līdz 3. novembrim Parīzē,

apzinoties zemūdens kultūras mantojuma kā cilvēces kultūras mantojuma daļas nozīmību un īpaši nozīmīgu elementu tautu, nāciju vēsturē un to savstarpējās attiecībās saistībā ar kopējo mantojumu,

izprotot, cik nozīmīga ir zemūdens kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana un ka par to ir atbildīgas visas valstis,

ņemot vērā arvien lielāko sabiedrības interesi un izpratni par zemūdens kultūras mantojumu,

pārliecināta par izpēti, informēšanu un izglītošanas nozīmi zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībā un saglabāšanā,

pārliecināta par sabiedrības tiesībām izmantot izglītības un atpūtas priekšrocības, ko sniedz atbildīga, neuzbāzīga *in situ* piekļuve zemūdens kultūras mantojumam, un par sabiedrības izglītošanas nozīmību šā mantojuma apzināšanas, novērtēšanas un aizsardzības veicināšanā,

apzinoties, ka zemūdens kultūras mantojumu apdraud nelikumīgas, uz to vērstas darbības, un apzinoties, ka vajadzīgāki stingrāki pasākumi, lai šādas darbības novērstu,

apzinoties vajadzību atbilstoši reaģēt uz iespējamo negatīvo ietekmi, ko zemūdens kultūras mantojumam rada likumīgas darbības, kuras nejauši var to iespaidot,

raizējoties par arvien plašāku zemūdens kultūras mantojuma komerciālu izmantošanu un jo īpaši par atsevišķām darbībām, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojuma pārdošanu, iegūšanu vai maiņas darījumiem ar to,

apzinoties augsto tehnoloģiju pieejamību, kas veicina zemūdens kultūras mantojuma atklāšanu un piekļuvi tam,

uzskatot, ka sadarbība starp valstīm, starptautiskajām organizācijām, zinātniskajām iestādēm, profesionālajām organizācijām, arheologiem, ūdenslīdzējiem, citām ieinteresētajām pusēm un plašu sabiedrību ir būtiska zemūdens kultūras mantojuma saglabāšanā,

uzskatot, ka, ņemot vērā zemūdens kultūras mantojuma apsekošanu, izrakumus un aizsardzību, ir vajadzīga īpašu zinātnisko metožu pieejamība un piemērošana, atbilstošu metožu un aprīkojuma izmantošana, kā arī augsta līmeņa profesionālā specializācija, kas visas liecina par vajadzību pieņemt vienotus vadošos kritērijus,

apzinoties vajadzību kodificēt un pakāpeniski izstrādāt noteikumus par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību un saglabāšanu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un praksi, tostarp *UNESCO* 1970. gada 14. novembra Konvenciju par kultūras priekšmetu nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību nodošanas aizliegšanas un novēršanas pasākumiem, *UNESCO* 1972. gada 16. novembra Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību un Apvienoto Nāciju Organizācijas

1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvenciju,

apņēmusies uzlabot *in situ* starptautiskā, reģionālā un valstu līmeņa aizsardzības pasākumu efektivitāti vai, ja tas nepieciešams zinātniskiem vai aizsardzības mērķiem, rūpīgu zemūdens kultūras mantojuma atjaunošanu,

savā divdesmit devītajā sesijā nolēmusi, ka šis jautājums būtu jāatrisina, pieņemot starptautisku konvenciju,

2001. gada 2. novembrī pieņem šo konvenciju.

1. pants. Definīcijas

Šajā konvencijā:

1. a) “zemūdens kultūras mantojums” ir visas kultūras, vēsturiskās vai arheoloģiskās cilvēku eksistences liecības, kas daļēji vai pilnīgi, periodiski vai nepārtraukti vismaz 100 gadus atrodas zem ūdens, piemēram:
 - i) vietas, celtnes, ēkas, artefakti un cilvēku mirstīgās atliekas to arheoloģiskajā vai dabas kontekstā;
 - ii) kuģi, gaisa kuģi vai citi transportlīdzekļi vai to daļas, šo transportlīdzekļu krava vai citas sastāvdaļas to arheoloģiskajā vai dabas kontekstā un
 - iii) aizvēsturiski objekti;
- b) cauruļvadi un kabeļi, kas atrodas jūras gultnē, nav uzskatāmi par zemūdens kultūras mantojumu;
- c) ietaises, kas nav cauruļvadi un kabeļi, kuri atrodas jūras gultnē, un joprojām tiek izmantotas, nav uzskatāmas par zemūdens kultūras mantojumu;
2. a) “dalībvalstis” ir tās valstis, kurām šī konvencija ir saistoša un attiecībā uz kurām tā ir spēkā;
- b) šo konvenciju piemēro *mutatis mutandis* tām teritorijām, kas minētas 26. panta 2. punkta b) apakšpunktā un kas kļūst par šīs konvencijas pusēm saskaņā ar minētā punkta nosacījumiem, un šajā sakarībā “dalībvalstis” attiecas uz šīm teritorijām;
3. “UNESCO” ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija;
4. “ģenerāldirektors” ir UNESCO ģenerāldirektors;
5. “apgabals” ir jūras gultne un okeāna pamatne un tās dzīles, kas nav valstu jurisdikcijā;
6. “darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu” ir darbības, kuru galvenais mērķis ir zemūdens kultūras mantojums un kuras tieši vai netieši var fiziski ietekmēt zemūdens kultūras mantojumu vai citādi kaitēt tam;
7. “darbības, kas nejauši ietekmē zemūdens kultūras mantojumu” ir darbības, kas neatkarīgi no tā, ka zemūdens kultūras mantojums nav to galvenais mērķis vai viens no mērķiem, var fiziski ietekmēt zemūdens kultūras mantojumu vai citādi kaitēt tam;

8. “valsts kuģi un gaisa kuģi” ir karakuģi un citi kuģi vai gaisa kuģi, kas piederējuši valstij vai ko vadījusi valsts un kas nogrimšanas brīdī tikuši izmantoti tikai nekomerciāliem valdības mērķiem, un kas ir identificēti kā tādi un atbilst zemūdens kultūras mantojuma definīcijai;

9. “Noteikumi” ir noteikumi par darbībām, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, kā minēts šīs konvencijas 33. pantā.

2. pants. Mērķi un vispārējie principi

1. Šīs konvencijas mērķis ir nodrošināt un pastiprināt zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību.
2. Dalībvalstis sadarbojas zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībā.
3. Dalībvalstis saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem saglabā zemūdens kultūras mantojumu cilvēces labā.
4. Dalībvalstis pēc vajadzības atsevišķi vai kopā saskaņā ar šo konvenciju un starptautiskajām tiesībām veic visus attiecīgos pasākumus, kas vajadzīgi zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībai, šim nolūkam izmantojot labākos savā rīcībā esošos iespējamajos līdzekļus un saskaņā ar savām spējām.
5. Zemūdens kultūras mantojuma saglabāšana *in situ* ir uzskatāma par primāro iespēju, pirms tiek atļautas vai veiktas jebkādas darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu.
6. Atjaunoto zemūdens kultūras mantojumu uzglabā, saudzē un apsaimnieko tā, lai tiktu nodrošināta tā ilglaicīga saglabāšana.
7. Zemūdens kultūras mantojums nav izmantojams komerciālos nolūkos.
8. Atbilstoši valsts praksei un starptautiskajām tiesībām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijai, nekas šajā konvencijā nav interpretējams kā tāds, kas maina starptautiskās tiesības un valsts praksi attiecībā uz valstu suverēno imunitāti vai valsts tiesības attiecībā uz tās kuģiem un gaisa kuģiem.
9. Dalībvalstis nodrošina, ka pret jūras ūdeņos esošajām cilvēku mirstīgajām atliekām izturas ar pienācīgu cieņu.
10. Veicina atbildīgu, neuzbāzīgu piekļuvi, lai *in situ* novērotu vai dokumentētu zemūdens kultūras mantojumu un tādējādi radītu sabiedrības apzināšanos par mantojumu, tā novērtēšanu un aizsardzību, izņemot gadījumus, kad šāda piekļuve nav saderīga ar tā aizsardzību un pārvaldību.
11. Nekāda rīcība vai darbība, ko veic, pamatojoties uz šo konvenciju, nedrīkst būt iemesls, lai iesniegtu, uzturētu vai apstrīdētu jebkādu prasību saistībā ar valsts suverenitāti vai jurisdikciju.

3. pants. Šīs konvencijas un Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas savstarpējā saistība

Nekas šajā konvencijā neierobežo valstu tiesības, jurisdikciju un pienākumus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju. Šo konvenciju interpretē un piemēro saistībā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp Apvienoto Nāciju

Organizācijas Jūras tiesību konvenciju, kā arī atbilstoši tām.

4. pants.

Saistība ar glābšanas tiesībām un atrastas mantas reglamentējošām tiesībām

Ne uz kādām darbībām saistībā ar zemūdens kultūras mantojumu, kurām piemērojama šī konvencija, neattiecas glābšanas tiesības un atrastu mantu reglamentējošas tiesības, izņemot šādus gadījumus:

- a) ja to ir atļāvušas kompetentās iestādes un
- b) ja tas pilnīgi atbilst šai konvencijai, kā arī
- c) ja tas nodrošina, ka zemūdens kultūras mantojuma atjaunošana veicina tā maksimālu aizsardzību.

5. pants.

Darbības, kas nejauši ietekmē zemūdens kultūras mantojumu

Katra dalībvalsts izmanto labākos iespējamos līdzekļus, kas ir tās rīcībā, lai novērstu vai mazinātu kaitīgo ietekmi, ko var radīt darbības, kuras ir tās jurisdikcijā un kuras nejauši ietekmē zemūdens kultūras mantojumu.

6. pants.

Divpusēji, reģionāli vai citi daudzpusēji nolīgumi

1. Dalībvalstis tiek mudinātas slēgt divpusējus, reģionālus vai citus daudzpusējus nolīgumus vai attīstīt noslēgtos nolīgumus, lai saglabātu zemūdens kultūras mantojumu. Visi šādi nolīgumi pilnīgi atbilst šīs konvencijas noteikumiem, un tie nedrīkst mazināt šīs konvencijas vispārīgumu. Valstis šādos nolīgumos var paredzēt noteikumus, kas nodrošina labāku zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību nekā šīs konvencijas noteikumi.

2. Šādu divpusēju, reģionālu vai citu daudzpusēju nolīgumu puses var aicināt valstis, kurām ir pārbaudāma saistība, jo īpaši pārbaudāma kultūras, vēsturiska vai arheoloģiska saistība, ar attiecīgo zemūdens kultūras mantojumu, pievienoties šādiem nolīgumiem.

3. Šī konvencija nemaina tās dalībvalstu tiesības un pienākumus attiecībā uz nogrimušu kuģu aizsardzību, kas rodas saskaņā ar divpusējiem, reģionāliem vai citiem daudzpusējiem nolīgumiem, kuri noslēgti pirms šīs konvencijas pieņemšanas, un jo īpaši tiem, kas atbilst šīs konvencijas mērķiem.

7. pants.

Zemūdens kultūras mantojums, kas atrodas iekšējos ūdeņos, arhipelāgu ūdeņos un teritoriālajos ūdeņos

1. Dalībvalstīm, īstenojot savu suverenitāti, ir ekskluzīvas tiesības regulēt un atļaut darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu to iekšējos ūdeņos, arhipelāgu ūdeņos un teritoriālajos ūdeņos.

2. Neatkarīgi no citiem starptautiskajiem nolīgumiem un starptautisko tiesību normām attiecībā uz zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību dalībvalstis pieprasa, lai Noteikumi tiktu piemēroti tām darbībām, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu to iekšējos ūdeņos, arhipelāgu ūdeņos un teritoriālajos ūdeņos.

3. Savos arhipelāgu ūdeņos un teritoriālajos ūdeņos, īstenojot savu suverenitāti un atzīstot vispārējo praksi starp valstīm, dalībvalstīm nolūkā sadarboties, izmantojot pēc vislabākās metodes, lai aizsargātu valsts kuģus un gaisa kuģus, būtu jāinformē karoga valsts, kas ir šīs konvencijas dalībvalsts, un vajadzības gadījumā citas valstis par pārbaudāmu saistību, jo īpaši kultūras, vēsturisku vai arheoloģisku saistību, par šādu identificējamu valstu kuģu un gaisa kuģu atklāšanu.

8. pants.

Zemūdens kultūras mantojums, kas atrodas piekrastes ūdeņos

Neatkarīgi no 9. un 10. panta un papildus minētajiem pantiem, un saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas 303. panta 2. punktu dalībvalstis var regulēt un atļaut darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu to piekrastes ūdeņos. Šādi rīkojoties, tās pieprasa, lai tiek piemēroti Noteikumi.

9. pants.

Ziņošana un informēšana par zemūdens kultūras mantojumu ekskluzīvajā ekonomikas zonā un kontinentālajā šelfā

1. Visas dalībvalstis ir atbildīgas par to ekskluzīvajā ekonomikas zonā un kontinentālajā šelfā esošā zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību saskaņā ar šo konvenciju.

Attiecīgi

- a) dalībvalsts pieprasa, lai gadījumos, kad tās valstspiederīgais vai kuģis, kas kuģo zem tās karoga, atklāj zemūdens kultūras mantojumu vai ir nolēmis veikt darbības, kas vēstas uz zemūdens kultūras mantojumu, kurš atrodas dalībvalsts ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai tās kontinentālajā šelfā, šis valstspiederīgais vai kuģa kapteinis ziņo tai par šādu atklājumu vai darbību;
 - b) citas dalībvalsts ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai kontinentālajā šelfā:
 - i) dalībvalstis pieprasa, lai tās valstspiederīgais vai kuģa kapteinis ziņo par šādu atklājumu vai darbību tām un attiecīgajai citai dalībvalstij;
 - ii) alternatīvi dalībvalsts pieprasa, lai tās valstspiederīgais vai kuģa kapteinis ziņo tai par šādu atklājumu vai darbību, un dalībvalsts nodrošina šādu ziņojumu drīzu un efektīvu nosūtīšanu visām pārējām dalībvalstīm.
2. Deponējot savu ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās instrumentu, dalībvalsts paziņo, kā tiks nosūtīti šā panta 1. punkta b) apakšpunktā minētie ziņojumi.
3. Dalībvalsts informē ģenerāldirektoru par atklājumiem un darbībām, par kurām tai ziņots saskaņā ar šā panta 1. punktu.
4. Ģenerāldirektors tūlīt visām dalībvalstīm dara zināmu informāciju, kas tam paziņota saskaņā ar šā panta 3. punktu.
5. Jebkura dalībvalsts citai dalībvalstij, kuras ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai kontinentālajā šelfā atrodas zemūdens kultūras mantojums, var paziņot par vēlmi, lai ar to tiktu apspriests jautājums par to, kā nodrošināt attiecīgā zemūdens kultūras mantojuma efektīvu aizsardzību. Šādu paziņojumu pamato ar pārbaudāmu saikni, jo īpaši, kultūras, vēsturisku vai arheoloģisku saikni, ar attiecīgo zemūdens kultūras mantojumu.

10. pants.
Ekskluzīvajā ekonomikas zonā un kontinentālajā šelfā esoša zemūdens kultūras mantojuma aizsardzība

1. Netiek atļautas darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, kurš atrodas ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai kontinentālajā šelfā, izņemot gadījumus, kad tas ir saskaņā ar šā panta noteikumiem.

2. Dalībvalsts, kuras ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai kontinentālajā šelfā atrodas zemūdens kultūras mantojums, ir tiesības aizliegt vai atļaut jebkuras darbības, kas vērstas uz šādu mantojumu, lai novērstu iejaukšanos tās suverēnajās tiesībās vai jurisdikcijā, ko paredz starptautiskās tiesības, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencija.

3. Ja ir atklāts zemūdens kultūras mantojums vai ir paredzēts, ka darbība ir vēršama uz zemūdens kultūras mantojumu, kas atrodas dalībvalsts ekskluzīvajā ekonomikas zonā vai kontinentālajā šelfā, dalībvalsts:

- a) apspriežas ar citām dalībvalstīm, kuras saskaņā ar 9. panta 5. punktu izrādījušas interesi par to, kā vislabāk aizsargāt zemūdens kultūras mantojumu;
- b) koordinē šādas apspriedes kā “koordinējošā valsts”, ja vien tā skaidri nepaziņo, ka tā nevēlas šādu uzdevumu veikt; tādā gadījumā dalībvalstis, kas saskaņā ar 9. panta 5. punktu ir paziņojušas par savu ieinteresētību, ieceļ koordinējošo valsti.

4. Neatkarīgi no dalībvalstu pienākuma ar visiem iespējamajiem pasākumiem, ko veic saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, aizsargāt zemūdens kultūras mantojumu, lai novērstu tūlītēju zemūdens kultūras mantojuma apdraudējumu, kā arī tā izlaupīšanu, koordinējošā valsts var veikt visus iespējamus pasākumus un/vai izdod vajadzīgās atļaujas saskaņā ar šo konvenciju, kā arī, ja tas ir vajadzīgs pirms apspriedēm, lai novērstu jebkādu tūlītēju zemūdens kultūras mantojuma apdraudējumu, neatkarīgi no tā, vai to rada cilvēku darbības vai tam ir cits cēlonis, arī izlaupīšana. Veicot šādus pasākumus, var prasīt palīdzību no citām dalībvalstīm.

5. Koordinējošā valsts:

- a) īsteno aizsardzības pasākumus, par ko vienojušās apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, ja vien apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, nevienojas par to, ka minētos pasākumus īsteno citā dalībvalsts;
- b) izdod vajadzīgās atļaujas šādiem pieņemtiem pasākumiem saskaņā ar Noteikumiem, ja vien apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, nevienojas par to, ka minētās atļaujas izdos citā dalībvalsts;
- c) var vadīt jebkādu vajadzīgu iepriekšēju zemūdens kultūras mantojuma izpēti un izdod šim nolūkam vajadzīgās atļaujas, kā arī tūlīt informē par rezultātiem ģenerāldirektoru, kurš, savukārt, šo informāciju tūlīt paziņo citām dalībvalstīm.

6. Koordinējot apspriedes, veicot pasākumus, vadot iepriekšēju izpēti un/vai izdodot atļaujas saskaņā ar šo pantu, koordinējošā valsts rīkojas dalībvalstu vārdā kopumā, nevis tikai savās interesēs. Neviena šāda darbība nedrīkst būt iemesls jebkādu tādu prioritāru vai jurisdikcijas tiesību aizstāvēšanai, kas nav paredzētas starptautiskajās tiesībās, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijā.

7. Ievērojot šā panta 2. un 4. punkta noteikumus, nekādas darbības, kas vērstas uz valsts kuģiem un gaisa kuģiem, nedrīkst veikt bez karoga valsts piekrišanas un sadarbības ar koordinējošo valsti.

11. pants.

Ziņošana un informēšana par zemūdens kultūras mantojumu, kas atrodas apgabalā

1. Dalībvalstis ir atbildīgas par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību apgabalā saskaņā ar šo konvenciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas 149. pantu. Attiecīgi gadījumos, kad valstspiederīgais vai kuģis, kas kuģo zem dalībvalsts karoga, atklāj zemūdens kultūras mantojumu vai ir nolēmis veikt darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, kurš atrodas apgabalā, šī valsts pieprasa, lai tās valstspiederīgais vai kuģa kapteinis ziņo tai par šādu atklājumu vai darbību.
2. Dalībvalstis par šādiem atklājumiem vai darbībām, par kurām tās informētas, ziņo Starptautiskās Jūras gultnes uzraudzības iestādes ģenerāldirektoram un ģenerālsekretāram.
3. Ģenerāldirektors dalībvalstu sniegto informāciju tūlīt paziņo visām pārējām dalībvalstīm.
4. Jebkura dalībvalsts var ģenerāldirektoram paziņot par ieinteresētību, lai ar to tiktu rīkotas apspriedes par to, kā nodrošināt attiecīgā zemūdens kultūras mantojuma efektīvu aizsardzību. Šādu paziņojumu pamato ar pārbaudāmu saikni ar attiecīgo zemūdens kultūras mantojumu, īpašu uzmanību pievēršot valstu kultūras, vēsturiskas vai arheoloģiskas izcelsmes prioritārajām tiesībām.

12. pants.

Zemūdens kultūras mantojuma aizsardzība apgabalā

1. Nav atļaujamas darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, kurš atrodas apgabalā, izņemot gadījumus, kad tas notiek saskaņā ar šā panta noteikumiem.
2. Ģenerāldirektors visas dalībvalstis, kas paidušas ieinteresētību saskaņā ar 11. panta 4. punktu, aicina apspriesties par to, kā vislabāk aizsargāt zemūdens kultūras mantojumu, un iecelt kādu dalībvalsti par "koordinējošo valsti", kas koordinēs šādas apspriedes. Ģenerāldirektors arī aicina Starptautisko Jūras gultnes uzraudzības iestādi piedalīties šādās apspriedēs.
3. Visas dalībvalstis var veikt iespējamus pasākumus saskaņā ar šo konvenciju un, ja tas vajadzīgs pirms apspriedēm, novērst jebkādu tūlītēju zemūdens kultūras mantojuma apdraudējumu, neatkarīgi no tā, vai to rada cilvēku darbības vai tam ir cits cēlonis, arī izlaušanās.
4. Koordinējošā valsts:
 - a) īsteno aizsardzības pasākumus, par ko vienojušās apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, ja vien apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, nevienojas par to, ka minētos pasākumus īsteno cita dalībvalsts, un
 - b) izdod vajadzīgās atļaujas šādiem pieņemtiem pasākumiem saskaņā ar šo konvenciju, ja vien apspriedēs iesaistītās valstis, starp kurām ir arī koordinējošā valsts, nevienojas par to, ka minētās atļaujas izdos cita dalībvalsts.
5. Koordinējošā valsts var vadīt jebkādu vajadzīgu iepriekšēju zemūdens kultūras mantojuma izpēti un izdod šim nolūkam vajadzīgās atļaujas, kā arī tūlīt informē par rezultātiem ģenerāldirektoru, kurš, savukārt, šo informāciju tūlīt paziņo citām dalībvalstīm.
6. Koordinējot apspriedes, veicot pasākumus, vadot iepriekšēju izpēti un/vai izdodot atļaujas saskaņā ar šo pantu, koordinējošā valsts rīkojas visas sabiedrības labā visu dalībvalstu vārdā. Īpašu uzmanību pievērš valstu prioritārajām kultūras, vēsturiskas vai arheoloģiskas izcelsmes tiesībām attiecībā uz konkrēto zemūdens kultūras mantojumu.

7. Neviena dalībvalsts darbības, kas vērstas uz valsts kuģiem un gaisa kuģiem, kuri atrodas apgabalā, nedrīkst veikt vai atļaut bez kara valsts piekrišanas.

13. pants. Suverēnā imunitāte

Karakuģiem un citiem valdības kuģiem vai militārās aviācijas gaisa kuģiem, kam ir suverēnā imunitāte un ko izmanto nekomerciāliem mērķiem, tiem darbojoties parastajā darbības režīmā, un kas nav iesaistīti darbībās, kuras vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, nav pienākuma ziņot par zemūdens kultūras mantojuma atklāšanu saskaņā ar šīs konvencijas 9., 10., 11. un 12. pantu. Tomēr dalībvalstis, nosakot attiecīgus pasākumus, kas nekavē to karakuģu vai citu valdības kuģu, vai militārās aviācijas gaisa kuģu darbību un darbības spējas, kuriem ir suverēnā imunitāte un kurus izmanto nekomerciāliem mērķiem, nodrošina, ka tie atbilst šīs konvencijas 9., 10., 11. un 12. pantam, ciktāl tas ir pamatoti un iespējams.

14. pants. Teritorijas robežas šķērsošanas, rīcības un valdījuma kontrole

Dalībvalstis veic pasākumus, lai novērstu iekļuvi to teritorijā, rīcību ar tādu zemūdens kultūras mantojumu vai tā valdījumu, kas ir nelegāli eksportēts un/vai atjaunots, ja atjaunošana notikusi pretrunā šai konvencijai.

15. pants. To apgabalu neizmantošana, kas ir dalībvalstu jurisdikcijā

Dalībvalstis veic pasākumus, lai aizliegtu to teritorijas, kā arī to ekskluzīvajā jurisdikcijā vai kontrolē esošo jūras ostu un mākslīgo salu, objektu un būvu izmantošanu, kas notiek, atbalstot darbības, kuras vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu un kuras ir pretrunā šai konvencijai.

16. pants. Pasākumi attiecībā uz valstspiederīgajiem un kuģiem

Dalībvalstis veic visus iespējamus pasākumus, lai nodrošinātu, ka to valstspiederīgie un kuģi, kas kuģo zem šo valstu kara, neiesaistās darbībās, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu tā, ka tas ir pretrunā šai konvencijai.

17. pants. Sankcijas

1. Katra dalībvalsts piemēro sankcijas par to pasākumu pārkāpumiem, kurus dalībvalsts noteikusi, lai īstenotu šo konvenciju.
2. Sankcijas, kas piemērojamas par pārkāpumiem, ir atbilstoši stingras, lai tās efektīvi nodrošinātu šīs konvencijas noteikumu ievērošanu, kā arī atturētu no pārkāpumiem, tiem rodoties, un liegtu pārkāpējiem labumu, ko sniedz to nelikumīgās darbības.
3. Dalībvalstis sadarbojas, lai nodrošinātu saskaņā ar šo pantu piemēroto sankciju izpildi.

18. pants.
Zemūdens kultūras mantojuma aizturēšana un izmantošana

1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas paredzēti, lai aizturētu zemūdens kultūras mantojumu, kurš atjaunots tādā veidā, kas ir pretrunā šai konvencijai.
2. Katra dalībvalsts reģistrē, aizsargā un veic saprātīgus pasākumus, lai stabilizētu tāda zemūdens kultūras mantojuma stāvokli, kas ir aizturēts saskaņā ar šo konvenciju.
3. Katra dalībvalsts ģenerāldirektoram un citām valstīm, kurām ir pārbaudāma saikne, jo īpaši kultūras, vēsturiska vai arheoloģiska saikne, ar attiecīgo zemūdens kultūras mantojumu, paziņo par zemūdens kultūras mantojuma aizturēšanu, ko tā veikusi saskaņā ar šo konvenciju.
4. Dalībvalsts, kas aizturējusi zemūdens kultūras mantojumu, nodrošina, ka tā izmantošana notiek sabiedrības interesēs, ņemot vērā vajadzību veikt saglabāšanu un izpēti, vajadzību atkārtoti apvienot izklaidētu kolekciju, vajadzību nodrošināt sabiedrībai piekļuvi, izrādīšanu un izglītošanu, kā arī ņemot vērā tās valsts intereses, kurai ir pārbaudāma saikne, jo īpaši kultūras, vēsturiska vai arheoloģiska saikne, ar attiecīgo zemūdens kultūras mantojumu.

19. pants.
Sadarbība un informācijas apmaiņa

1. Dalībvalstis sadarbojas un palīdz cita citai zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībā un pārvaldībā saskaņā ar šo konvenciju, vajadzības gadījumā sadarbojoties arī šāda mantojuma izmeklēšanā, izrakšanā, dokumentēšanā, saglabāšanā, izpētē un prezentēšanā.
2. Ciktāl tas ir saderīgi ar šīs konvencijas mērķiem, katra dalībvalsts apņemas sniegt informāciju citām dalībvalstīm attiecībā uz zemūdens kultūras mantojumu, tostarp informāciju par mantojuma atklāšanu, tā atrašanās vietas noteikšanu, informāciju par mantojumu, kas izrakts vai atjaunots pretrunā šai konvencijai vai citādi pārkāpjot starptautiskās tiesības, attiecīgām zinātniskajām metodēm un tehnoloģiju, kā arī par attīstību juridiskajā jomā attiecībā uz šādu mantojumu.
3. Informācija, ar kuru notikusi apmaiņa starp dalībvalstīm vai starp *UNESCO* un dalībvalstīm un kura attiecas uz zemūdens kultūras mantojuma atklāšanu vai atrašanās vietu, ir, ciktāl tas ir saderīgi ar šo valstu tiesībām, saglabājama kā konfidenciāla un rezervējama tikai dalībvalstu kompetentajām iestādēm, ja šādas informācijas atklāšana var apdraudēt vai citādi pakļaut riskam šāda zemūdens kultūras mantojuma saglabāšanu.
4. Katra dalībvalsts veic visus iespējamus pasākumus, lai izplatītu informāciju, gadījumos, kad tas ir pamatoti, izmantojot arī starptautiskas datu bāzes, par zemūdens kultūras mantojumu, kas izrakts vai atjaunots pretrunā šai konvencijai vai citādi pārkāpjot starptautiskās tiesības.

20. pants.
Sabiedrības informēšana

Katra dalībvalsts veic visus iespējamus pasākumus, lai palielinātu sabiedrības informētību par zemūdens kultūras mantojuma vērtību un nozīmību, kā arī par to, cik liela nozīme ir tā aizsargāšanai saskaņā ar šo konvenciju.

21. pants.
Apmācības zemūdēns arheoloģijā

Dalībvalstis sadarbojas, nodrošinot apmācības zemūdēns arheoloģijā, apmācības par zemūdēns kultūras mantojuma saglabāšanas metodēm un par to, kā nododamas tehnoloģijas, kas attiecas uz zemūdēns kultūras mantojumu.

22. pants.
Kompetentās iestādes

1. Lai nodrošinātu šīs konvencijas pienācīgu īstenošanu, dalībvalstis izveido kompetentās iestādes vai vajadzības gadījumā nostiprina to pašreizējo iestāžu darbu, lai paredzētu zemūdēns kultūras mantojuma uzskaites izstrādi, uzturēšanu un atjaunināšanu, zemūdēns kultūras mantojuma efektīvu aizsardzību, saglabāšanu, prezentēšanu un pārvaldi, kā arī izpēti un izglītošanu.

2. Dalībvalstis paziņo ģenerālsēkretāram savu zemūdēns kultūras mantojuma jautājumos kompetento iestāžu nosaukumus un adreses.

23. pants.
Dalībvalstu sanāksmes

1. Ģenerālsēkretors sasauc dalībvalstu sanāksmi gada laikā pēc šīs konvencijas stāšanās spēkā, un pēc tam šādas sanāksmes sasauc vismaz reizi divos gados. Pēc dalībvalstu vairākuma pieprasījuma ģenerālsēkretors sasauc dalībvalstu ārkārtas sanāksmi.

2. Dalībvalstu sanāksmē izlemj par tajā sasniedzamajiem uzdevumiem un pienākumiem.

3. Dalībvalstu sanāksmē pieņem tās reglamentu.

4. Dalībvalstu sanāksmē var izveidot Padomdevēju institūciju zinātnes un tehnikas jautājumos, kuras sastāvā ir dalībvalstu iecelti eksperti, pienācīgi ievērojot samērīga ģeogrāfiskā sadalījuma principu un vēlāmību nodrošināt dzimumu līdzsvaru.

5. Padomdevēja institūcija zinātnes un tehnikas jautājumos atbilstoši palīdz dalībvalstu sanāksmē risināt zinātniskus vai tehniskus jautājumus par Noteikumu īstenošanu.

24. pants.
Konvencijas sekretariāts

1. Ģenerālsēkretors ir atbildīgs par šīs konvencijas sekretariāta funkcijām.

2. Sekretariāta funkcijas ir šādas:

- a) organizēt dalībvalstu sanāksmes saskaņā ar 23. panta 1. punktu un
- b) palīdzēt dalībvalstīm īstenot dalībvalstu sanāksmēs pieņemtos lēmumus.

25. pants.

Mierīga strīdu izšķiršana

1. Katrs strīds starp divām vai vairākām dalībvalstīm par šīs konvencijas interpretāciju vai piemērošanu ir risināms labticīgi sarunu procesā vai izmantojot citus mierīgus strīdus risināšanas mehānismus pēc to izvēles.
2. Ja sarunu procesā pieņemamā laika posmā strīdu nav izdevies atrisināt, to pēc iesaistīto dalībvalstu vienošanās var iesniegt starpniecībai *UNESCO*.
3. Ja starpniecība nenotiek vai strīds netiek atrisināts ar starpniecību, jebkuram strīdam starp šīs konvencijas dalībvalstīm par šīs konvencijas interpretāciju vai piemērošanu *mutatis mutandis* piemērojami Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas XV daļā minētie strīdu risināšanas noteikumi, neatkarīgi no tā, vai dalībvalstis ir arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas puses.
4. Strīdu risināšanai saskaņā ar šo pantu piemēro jebkādu procedūru, ko izvēlējusies šīs konvencijas un Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas dalībvalsts saskaņā ar Jūras tiesību konvencijas 287. pantu, ja vien šī dalībvalsts, ratificējot, pieņemot, apstiprinot šo konvenciju vai pievienojoties tai vai jebkurā laikā pēc tam, to strīdu risināšanai, kas radušies saistībā ar šo konvenciju, izvēlas citu procedūru saskaņā ar 287. pantu.
5. Šīs konvencijas dalībvalsts, kas nav Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas puse, ratificējot, pieņemot, apstiprinot šo konvenciju vai pievienojoties tai vai jebkurā laikā pēc tam, strīdu risināšanai saskaņā ar šo pantu var brīvi izvēlēties, iesniedzot rakstisku deklarāciju, vienu vai vairākus līdzekļus, kas minēti Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas 287. panta 1. punktā. Minēto 287. pantu piemēro šāda deklarācijai, kā arī strīdiem, kuros šāda valsts ir iesaistīta un uz kuriem neattiecas spēkā esoša deklarācija. Strīdu atrisināšanai samierināšanas un arbitražas procesā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas V un VII pielikumu šāda valstij ir tiesības iecelt samierinātājus un šķīrējtiesnešus, kas iekļaujami 2. panta V pielikumā un 2. panta VII pielikumā minētajos sarakstos, to strīdu risināšanai, kas radušies saistībā ar šo konvenciju.

26. pants.

Ratifikācija, pieņemšana, apstiprināšana vai pievienošanās

1. Šo konvenciju ratificē, pieņem vai apstiprina *UNESCO* dalībvalstis.
2. Šai konvencijai var pievienoties
 - a) valstis, kas nav *UNESCO* dalībvalstis, bet ir Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis vai Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā esošo specializēto iestāžu locekles, vai Starptautiskās atomenerģijas aģentūras dalībvalstis, kā arī Starptautiskās tiesas Statūtu puses, vai jebkura cita valsts, ko pievienoties šai konvencijai ir aicinājusi *UNESCO* Ģenerālā konference;
 - b) teritorijas, kurām ir pilnīga iekšējā pašpārvalde, ko atzinusi Apvienoto Nāciju Organizācija, bet kuras nav ieguvušas pilnīgu neatkarību saskaņā ar Ģenerālās Asamblejas Rezolūciju 1514 (XV) un kuru kompetencē ir šajā konvencijā reglamentētie jautājumi, kā arī līgumu slēgšana par šādiem jautājumiem.
3. Ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās instrumentus deponē ģenerāldirektoram.

27. pants.
Stāšanās spēkā

Šī konvencija stājas spēkā trīs mēnešus pēc divdesmitā 26. pantā minētā dokumenta deponēšanas, bet tikai attiecībā uz tām divdesmit valstīm un teritorijām, kuras ir iesniegušas savus instrumentus. Katrā citā valstī vai teritorijā šī konvencija stājas spēkā trīs mēnešus pēc dienas, kad attiecīgā valsts vai teritorija ir deponējusi savu instrumentu.

28. pants.
Deklarācija par iekšējiem ūdeņiem

Ratificējot, pieņemot, apstiprinot šo konvenciju vai pievienojoties tai vai jebkurā citā laikā pēc tam, jebkura valsts vai teritorija var paziņot, ka Noteikumi piemērojami iekšējiem ūdeņiem, kas nav jūras ūdeņi.

29. pants.
Ģeogrāfisko robežu ierobežojumi

Ratificējot, pieņemot, apstiprinot šo konvenciju vai pievienojoties tai, valsts vai teritorija var iesniegt depozitārijam deklarāciju par to, ka šī konvencija nav piemērojama konkrētām tās teritorijas daļām, iekšējiem ūdeņiem, arhipelāgu ūdeņiem vai teritoriālajiem ūdeņiem, un norāda šādas deklarācijas iemeslus. Attiecīgā valsts, ciktāl iespējams un pēc iespējas drīzāk, veicina apstākļus, kuros šī konvencija būtu piemērojama tās deklarācijā norādītajiem apgabaliem, un šajā nolūkā daļēji vai pilnīgi atsauc deklarāciju, tiklīdz tie ir sasniegti.

30. pants.
Atrunas

Izņemot 29. pantu, attiecībā uz šo konvenciju nedrīkst izdarīt atrunas.

31. pants.
Grozījumi

1. Dalībvalsts, iesniedzot rakstisku paziņojumu ģenerāldirektoram, var ierosināt šīs konvencijas grozījumus. Ģenerāldirektors izsūta šādu paziņojumu visām dalībvalstīm. Ja sešos mēnešos pēc paziņojuma izsūtīšanas vismaz puse no dalībvalstīm uz lūgumu sniedz apstiprinošu atbildi, ģenerālsēkretārs šādu ierosinājumu paziņo nākamajā dalībvalstu sanāksmē apspriešanai un iespējamai pieņemšanai.

2. Grozījumus pieņem ar divu trešdaļu klātesošo un balsojošo dalībvalstu vairākumu.

3. Pēc pieņemšanas konvencijas grozījumus dalībvalstis ratificē, pieņem, apstiprina vai pievienojas tiem.

4. Grozījumi attiecībā uz dalībvalstīm, kas tos ir ratificējušas, pieņēmušas, apstiprinājušas vai tiem pievienojušas, stājas spēkā trīs mēnešus pēc tam, kad šā panta 3. punktā minētos instrumentus ir deponējušas divas trešdaļas dalībvalstu. Pēc tam attiecībā uz ikvienu valsti vai teritoriju, kas ratificē, pieņem, apstiprina grozījumu vai tam pievienojas, minētais grozījums stājas spēkā trīs mēnešus pēc tam, kad attiecīgā puse deponējusi savu ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanas instrumentu.

5. Ja vien netiek pausts atšķirīgs nodoms, valsts vai teritorija, kas kļūst par šīs konvencijas pusi pēc grozījumu stāšanās spēkā saskaņā ar šā panta 4. punktu, ir uzskatāma

- a) par šādi grozītās konvencijas pusi un
- b) par negrozītās konvencijas pusi attiecībā uz jebkuru dalībvalsti, kurai grozījums nav saistošs.

32. pants. Denonsēšana

1. Dalībvalsts, iesniedzot rakstisku paziņojumu ģenerāldirektoram, var denonsēt šo konvenciju.
2. Denonsēšana stājas spēkā divpadsmit mēnešus pēc paziņojuma saņemšanas dienas, ja vien paziņojumā nav noteikts vēlāks datums.
3. Denonsēšana nekādi neietekmē dalībvalstu pienākumu pildīt šajā konvencijā ietvertās saistības, ko tai neatkarīgi no šīs konvencijas uzliek starptautisko tiesību normas.

33. pants. Noteikumi

Šai konvencijai pievienotie Noteikumi ir tās sastāvdaļa, un, ja vien nav noteikts citādi, atsauce uz šo konvenciju ir atsauce uz Noteikumiem.

34. pants. Reģistrācija Apvienoto Nāciju Organizācijā

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 102. pantu šo konvenciju pēc ģenerāldirektora lūguma reģistrē Apvienoto Nāciju Organizācijas Sekretariātā.

35. pants. Autentiskie teksti

Šī konvencija ir izstrādāta angļu, arābu, franču, krievu, ķīniešu un spāņu valodā, un visi seši teksti ir vienlīdz autentiski.

Pielikums

Noteikumi par darbībām, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu

I. Vispārējie principi

1. noteikums. Zemūdens kultūras mantojuma aizsardzība, izmantojot *in situ* saglabāšanu, ir uzskatāma par primāro iespēju. Attiecīgi darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, atļauj tādā veidā, kas atbilst šā mantojuma aizsardzībai, un, ievērojot šo prasību, tās var tikt atļautas, lai veiktu nozīmīgu ieguldījumu zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībā, apzināšanā vai uzlabošanā.

2. noteikums. Zemūdens kultūras mantojuma komerciāla izmantošana tirdzniecībai vai spekulatīviem mērķiem vai tā neatgriezeniska izkliedēšana būtībā neatbilst zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībai un atbilstoši pārvaldībai. Zemūdens kultūras mantojumu netirgo, nepārdod, nepērk vai nemaina kā tirdzniecības preces.

Šis noteikums nav interpretējams tādā nozīmē, ka tas aizliedz

- a) sniegt profesionālus arheoloģiskus pakalpojumus vai ar tiem saistītos vajadzīgos pakalpojumus, kuru būtība un mērķis pilnīgi atbilst šai konvencijai un kuriem vajadzīga kompetento iestāžu atļauja;
- b) deponēt zemūdens kultūras mantojumu, kas atjaunots izpētes projekta laikā saskaņā ar šo konvenciju, ar nosacījumu, ka šāda deponēšana nekaitē zinātnes vai kultūras interesēm vai atjaunotā materiāla integritātei un tā sekas nav tā neatgriezeniska izkliedēšana, tā atbilst 33. un 34. noteikumam un tai ir vajadzīga kompetento iestāžu atļauja.

3. noteikums. Darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, nedrīkst zemūdens kultūras mantojumu ietekmēt nelabvēlīgāk, kā tas ir vajadzīgs projekta mērķu īstenošanai.

4. noteikums. Darbībās, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, jāizmanto nekaitīga tehnoloģija un izpētes metodes, nevis jāveic priekšmetu atjaunošana. Ja zinātniskiem pētījumiem vai zemūdens kultūras mantojuma maksimālai aizsardzībai ir vajadzīga izrakšana vai atjaunošana, izmantotajām metodēm un tehnoloģijai jābūt pēc iespējas nekaitīgākām un jāveicina atlieku saglabāšana.

5. noteikums. Darbībās, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, izvairās ietvert cilvēku mirstīgo atlieku vai godājamu vietu nevajadzīgu aizskaršanu.

6. noteikums. Darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, stingri reglamentē, lai nodrošinātu kultūras, vēsturiskās un arheoloģiskās informācijas pienācīgu reģistrēšanu.

7. noteikums. Veicina sabiedrības piekļuvi *in situ* zemūdens kultūras mantojumam, izņemot gadījumus, kad šāda piekļuve neatbilst mantojuma aizsardzībai un pārvaldībai.

8. noteikums. Veicina starptautisko sadarbību tādu darbību veikšanā, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, lai sekmētu arheologu un citu attiecīgo speciālistu pieredzes efektīvu apmaiņu vai izmantošanu.

II. Projektu izstrāde

9. noteikums. Pirms tiek veiktas darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, izstrādā attiecīgās darbības projektu, kas iesniedzams kompetentajām iestādēm apstiprināšanai un speciālistu veiktai salīdzinošai pārskatīšanai.

10. noteikums. Projektā iekļauj šādu informāciju:

- a) iepriekšējo vai sākotnējo pētījumu novērtējums;
- b) projekta pārskats un mērķi;
- c) izmantojamās metodes un tehnoloģija;
- d) paredzamais finansējums;
- e) paredzamais projekta pabeigšanas termiņš;
- f) grupas sastāvs, kā arī katra grupas dalībnieka kvalifikācija, atbildības joma un pieredze;
- g) plāni attiecībā uz analīzi, kas tiks veikta pēc darbu pabeigšanas, un citām darbībām;
- h) artefaktu un vietas saglabāšanas programma, kas izstrādāta ciešā sadarbībā ar kompetentajām iestādēm;
- i) vietas pārvaldības un uzturēšanas politika visā projekta laikā;
- j) dokumentācijas programma;
- k) drošības politika;
- l) vides politika;
- m) pasākumi sadarbībai ar muzejiem un citām iestādēm, jo īpaši zinātniskajām iestādēm;
- n) ziņojuma sagatavošana;
- o) arhīvu deponēšana, arī pārvietotais zemūdens kultūras mantojums, un
- p) publicēšanas programma.

11. noteikums. Darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, veic saskaņā ar kompetento iestāžu apstiprināto projektu.

12. noteikums. Ja notiek neparedzēti atklājumi vai mainās apstākļi, projektu pārskata un groza ar kompetento iestāžu apstiprinājumu.

13. noteikums. Steidzamības vai neparedzētu atklājumu gadījumos darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, tostarp saglabāšanas pasākumus vai neilgas darbības, jo īpaši vietas nostiprināšanu, var atļaut arī tad, ja nav projekta, lai tādējādi aizsargātu zemūdens kultūras mantojumu.

III. Iepriekšēji darbi

14. noteikums. Iepriekš 10. noteikuma a) punktā minētajos iepriekšējos darbos ietver novērtējumu, kurā ir izvērtēta zemūdens kultūras mantojuma un apkārtējās dabiskās vides nozīmība un neaizsargātība pret iecerētā projekta nodarīto kaitējumu, kā arī iespēja iegūt datus, kas atbilstu projekta mērķiem.

15. noteikums. Novērtējumā ietver arī pieejamo vēstures un arheoloģisko pierādījumu pamatizpēti, vietas arheoloģisko un vides raksturojumu, iespējamo traucējumu ietekmi uz tā zemūdens kultūras mantojuma ilgtermiņa stabilitāti, kuru ietekmējušas darbības.

IV. Projekta mērķis, metodes un tehnoloģija

16. noteikums. Metodes atbilst projekta mērķiem, un izmantotā tehnoloģija ir pēc iespējas nekaitīgāka.

V. Finansējums

17. noteikums. Izņemot steidzamības gadījumus, lai aizsargātu zemūdens kultūras mantojumu, katrai darbībai iepriekš nodrošina atbilstošu finansējumu, kas ir pietiekams, lai pabeigtu visas projekta stadijas, tostarp atjaunoto artefaktu saglabāšanu, dokumentēšanu un aizsargāšanu, kā arī ziņojuma sagatavošanu un izplatīšanu.

18. noteikums. Projektā pierāda ar vērtspapīriem pamatotu spēju finansēt projektu līdz tā pabeigšanai.

19. noteikums. Projektā iekļauj ārkārtas rīcības plānu, kas nodrošinātu zemūdens kultūras mantojuma un apliecinošo dokumentu saglabāšanu paredzētā finansējuma pārtraukšanas gadījumā.

VI. Projekta ilgums - grafiks

20. noteikums. Izstrādā attiecīgu grafiku, lai pirms jebkādas uz zemūdens kultūras mantojumu vērstas darbības nodrošinātu visu projekta stadiju pabeigšanu, kā arī atjaunotā zemūdens kultūras mantojuma saglabāšanu, dokumentēšanu un aizsargāšanu, kā arī ziņojuma sagatavošanu un izplatīšanu.

21. noteikums. Projektā iekļauj ārkārtas rīcības plānu, kas nodrošinātu zemūdens kultūras mantojuma un apliecinošo dokumentu saglabāšanu projekta pārtraukšanas vai izbeigšanas gadījumā.

VII. Kompetence un kvalifikācija

22. noteikums. Darbības, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, veic tikai tāda kvalificēta zemūdens arheologa vadībā un kontrolē, kuram ir zinātniska kompetence, kas piemērota projektam.

23. noteikums. Visas projekta grupā iesaistītās personas ir kvalificētas un ir pierādījušas kompetenci, kas atbilst to uzdevumam projektā.

VIII. Saglabāšana un vietas pārvaldība

24. noteikums. Saglabāšanas programmā paredz arheoloģisko atlieku apstrādi to darbību laikā, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, to transportēšanas laikā un ilgtermiņā. Saglabāšanu veic saskaņā ar noteiktajiem profesionālajiem standartiem.

25. noteikums. Vietas pārvaldības programmā paredz zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību un pārvaldību *in situ* pēc darbu pabeigšanas un to laikā. Programmā ietver informāciju sabiedrībai, saprātīgus noteikumus vietas nostiprināšanai, uzraudzībai un aizsardzībai pret traucējumiem.

IX. Dokumentācija

26. noteikums. Dokumentācijas programmā norāda pilnīgu dokumentāciju, arī progresa ziņojumu, par darbībām, kas vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, saskaņā ar noteiktajiem arheoloģiskās dokumentācijas profesionālajiem standartiem.

27. noteikums. Dokumentācijā ietver vismaz visaptverošu pārskatu par vietu, kā arī par tā zemūdens kultūras mantojuma izcelsmes vietu, kas pārvietots vai novietots atpakaļ to darbību laikā, kuras vērstas uz zemūdens kultūras mantojumu, laukā izdarītos pierakstus, plānus, rasējumus, kvartālus un fotogrāfijas vai ierakstus citos informācijas nesējos.

X. Drošība

28. noteikums. Sagatavo tādu drošības politiku, kas ir piemērota, lai nodrošinātu projekta grupas un trešo pušu drošību un veselību, un kas ir saskaņā ar piemērojamām likumā noteiktajām un profesionālajām prasībām.

XI. Vide

29. noteikums. Izstrādā tādu vides politiku, kas ir piemērota, lai nodrošinātu, ka jūras gultne un jūras dzīve netiek nepamatoti ietekmēta.

XII. Ziņojumu sagatavošana

30. noteikums. Starpposma un nobeiguma ziņojumus dara zināmus saskaņā ar grafiku, kas noteikts projektā, un deponē attiecīgajos sabiedriskajos reģistros.

31. noteikums. Ziņojumos iekļauj

- a) mērķu izklāstu;
- b) izmantoto metožu un tehnoloģijas izklāstu;
- c) sasniegto rezultātu izklāstu;
- d) visu darbības stadiju galveno grafisko un fotogrāfisko dokumentāciju;
- e) ieteikumus par vietas saglabāšanu un aizsargāšanu, kā arī par pārvietoto zemūdens kultūras mantojumu, un
- f) ieteikumus par turpmākām darbībām.

XIII. Projekta arhīvu aizsardzība

32. noteikums. Par kārtību projekta arhīvu aizsardzībai vienojas pirms jebkādu darbību uzsākšanas, un to izklāsta projektā.

33. noteikums. Projekta arhīvus, tostarp arhīvus par pārvietoto zemūdens kultūras mantojumu un visu apliecināmo dokumentu kopijas, ciktāl tas ir iespējams, uzglabā kopā un neskartus kā apkopojumu tā, lai tie ir pieejami profesionāļiem un sabiedrībai, kā arī arhīvu aizsardzībai. To veic pēc iespējas drīzāk un katrā ziņā ne vēlāk kā desmit gadus pēc projekta pabeigšanas, ciktāl tas atbilst zemūdens kultūras mantojuma saglabāšanai.

34. noteikums. Projekta arhīvus pārvalda atbilstoši starptautiskajiem profesionālajiem standartiem, un tiem vajadzīga kompetento iestāžu atļauja.

XIV. Izplatīšana

35. noteikums. Attiecīgā gadījumā projektos paredz sabiedrības izglītošanu un iepazīstināšanu ar projekta rezultātiem.

36. noteikums. Projekta nobeiguma ziņojumu

- a) pēc iespējas drīzāk dara zināmu atklātībai, ņemot vērā projekta sarežģītību un informācijas konfidencialitāti un jutīgumu, un
- b) deponē attiecīgajos sabiedriskajos reģistros.

Parīzē, 2001. gada 6. novembrī, divos autentiskos eksemplāros, kurus parakstījis Ģenerālās konferences trīsdesmit pirmās sesijas priekšsēdētājs un Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektors, un kurus deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas arhīvā, un to apliecinātās kopijas izsūta visām valstīm un teritorijām, kas minētas 26. pantā, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijai.